

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravništvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Frice Brandstetter obsojen.

Nemškutarji na dolenjem Štajerskem, naši hudi protivniki odkar smo se Slovenci narodno zavedati začeli, imeli so 28. septembra t. l. nevesel dan: njih nekdanji politični vodja, bivši glavni politični agitator, aranžer vseh nemškutarskih taborov in velicij volilnih shodov, bivši nemškutarski deželni in državni poslanec nam protivne stranke Frice Brandstetter je bil pred celjsko porotno sodnijo krivega izpoznan goljufije in od sodišča **obsojen na pet let** teške ječe, poostrene vsak mesec z jednim postom.

Čudna prikazen, ta Brandstetter. Rojen Dunajčan, postane vojak, pride kot vojaški učitelj v mariborsko kadetno šolo. Tu si ogleda zemljišče okoli, našo prelepo slovensko zemljo v mariborske okolici in cel plan se rodi v mlademu možu. On špekulira. Po politiki bi rad postal velik in bogat. Ne vodi ga ljubezen do svojega roda, ne vodi ga navdušenje mladostnega srca, ne ljubav do domovine, ne: umazana špekulacija ga vrže na politično polje, in sicer baš mej nas Slovence!

Da bi kaj postal, mora najprej lejtnantstvo odložiti, vzame, da si lep močan mož, staro bogato vdovo za ženo. Ko mu ta premoženja neče prepustiti, dobi brez dela in brez posla tu stoječi mladi mož nekaj krajev jedne njive od svote stare žene v dar, toliko da plačuje 2 goldinarja in 13 krajcarjev davka od nje in tako ima aktivno in pasivno volilno pravico v Radvanji pri Mariboru. Takoj začne po Mariboru in okolici politično rogoviliti in psovati na nas Slovence. Kolikrat smo ga slišali na lastna ušesa tega Brandstetterja, ki je zdaj na pet let ječe obsojen, kako je vpil in javno zabavljaj našim slovenskim poslancem in vodjem,

očitavši njim, da ljudstvo goljufajo, da so zapeljivci naroda, sebičneži, samopridneži itd. He, vi možje, ki ste Brandstetterja poslušali in mu verjeli, kdo je kot goljuf in samopridnik izkazal se?

In res temu agitiranju, temu divjemu hujskanju, kakoršno je tiral Brandstetter posebno po mariborske okolici, po slovenj-bistriškem in št. lenarskem okraji pripisati je njegova večkratna volitev, pripisati je mnoga bitka ura, ki smo jo Slovenci prebili, videč iz naše prave in resnične velike večine postajati malo manjšino, marsikateri bridek trenotek nam je narejal, ko smo morali videti in slišati, kako je brezvestno pred ljudstvom natolceval, obrekoval, črnil in v blato gazil čestita imena značajnih naših slovenskih mož, delujočih in mnogo žrtvujočih za domovino svojo.

Ker ni denarja imel, da bi bil špekuliral, našel si je tovariša Konrada Seidla. S tem sta „menjice jezdarila“ in drug drugemu denar dobivati pomagala, ko pa skupaj nij več šlo, delal je Brandstetter na svojo pest, celo prijatelja oberatil, ob enem pa skušal neki nič vredni rudnik, ki ga je za par tisoč kupil, prodati za jeden milijon itd. kar bi se bilo gotovo posrečilo, ko bi ga „krach“ ne bil prehitel.

Zadela ga je osoda. Mehkim nekaterim Slovincem se bode morda še smilil. Zdaj je mrtev. Naj mu odpuste, kar jim je osobno storil hudega, če hočejo, a kar je na našem narodu pregrešil, tega nam ne treba pozabljati ni njemu niti drugim protivnikom Slovenstva.

Jugoslovansko bojišče.

Borba se je na srbske Moravi zopet začela na korist Srbom. Iz Belgrada poroča oficijalni telegram 29. septembra: Včeraj

je bila bitva na levem bregu Morave, ki je dvanajst ur trajala. Srbi so prešli čez reko pri Bobovištu in Bujmiru in oba ta kraja zaseli. Horvatič je operiral Turkom za hrbtom in je posedel Krušje. Turški položaji so torej zajeti.“

To je jako imenitno poročilo. Ko bi Srbov zdaj, kadar so enkrat strategično tako srečno začeli zopet, le nekoliko več bilo, ne bilo bi nikakor dvomno, da bi od vseh strani obkoljene Turke uničili. Turki so zdaj namreč stisnjeni samo na jedno ali na polu drugo miljo zemljišča. Okolo in okolo, pri Bujmiru in Krušnji na jugu, pri Djunisu na severo-zapadu in od Deligrada od istoka jih Srbi imajo zajete. Velike stvari se mogo zgoditi. Bog daj Černjajevu in Srbskeji vojski te dni srečo in junaštvo.

Turki bodo zdaj morali poskušati, kako se probijejo iz železne verige ven. V tem ko to pišemo, morda je uže krvavo bitje. Kdo bi si drznil prorokovati. Upanje pa imamo, da bode zmagovala pravična stvar.

Iz Belgrada se poroča, da je poveljništvo pri Ibarskeji armadi namesto Čolak-Antića prevzel ruski general Novo-Selov, ki je iz kavkazskih vojsk kot izvrsten vojak znan.

V srbskem vojnem ministerstvu se meni, da bode v 4 tednih mogoče 32,000 novih mož narodne vojske na bojišče postaviti.

Srbska vlada je sklenila te dni nove kontrakte za moko, rajž itd. Več oficirjev je šlo čez mejo nakupovat za vojsko.

Iz Dubrovnika se „P. Corr.“ brzojavlja, da je črnogorski knez odšel iz Cetinja k svojej vojski, prej pa je ujetega Osman-pašo izpustil iz ujetništva.

Listek.

Valovi srca.

(Izvirna novela, spisal J. Medvedov.)

IV.

(Dalje.)

Kmalu je v bližnji sobi steklenica z rumeno kapljo na mizi, h kateri povabi Ljudmila sama. Tedaj tudi Rastislav več ne ugovarja, ampak gre in prisede poleg Javorskega. Ljudmila njemu nasproti.

„In vino veritas!“ Tudi Rastislav jame pri vinu kmalu oživahnelega svojega gostilca še bolj spoznavati, da je prav dobrovoljen gospod, in da ima resnično sočutje do njega. Vsled tega bi tudi on jel prav gorko čislati Javorskega, ako ne bi na njem nahajal reči, katera mu nij všeč. Rastislav je namreč is-

kren narodnjak, ki iz celega srca živi in gori za Slovanstvo in tudi skuša pri vsaki priložnosti ponášati se Slovincem. Vselej in tudi zdaj se govoreč poslužuje le slovenske besede. Zato pa čuti bridko, da Javorski le sem ter tja kaki slovenski besedi privošči prostorček v svojem širokem nemškem govorjenju. Ko bi Javorski bil slovensk narodnjak, drznil bi se Rastislav bogve kakšne nasledke pripletati na le-to seznanje z njim! Ali tako? Ne mika ga kaj, da bi ožjo zvezo sklepal s človekom, ki je v zanj prevažni zadevi, kakor meni zlasti iz denašnjega občenja spoznavati, ali dvomljivega, ali morda njemu celo nasprotnega duha.

Toliko boljše mu tedaj deje nepričakovana opazba na Ljudmili. Čuti se jej, da tudi ona je vajena z gosposkimi ljudmi občiti v nemškem jeziku; ali pri tej priliki govori le slovenski, da Rastislav dobro spoznava, da ona to dela pač njemu na ljubo.

Pijača je bila uže do malega potekla, ko domač posel pokliče Javorskega na neki opravke zunaj hiše. V pričo tega vzdigne se brž tudi Rastislav namerjaje se posloviti.

„O ne, ne, gospod doktor!“ zoperstavlja se Javorski. „Zdaj še ne otidete! Vrnem se v malo trenotkih. Tačas pa izvolite z Ljudmilo nekoliko na vrt.“

Rastislav uvidi, da bi res nedostojno bilo, ako bi mu ne izpolnil te želje. Zato, in ker se mu dozdeva, da ta nasvet tudi Ljudmili nij nepovoljen, meni samo:

„No, če hoče gospodičina Ljudmila biti tako prijazna — rad vas počakam na vrti.“

„Meni bode ljubo!“ odgovori ona brž pripravljen na odhod.

„Ij, to se ve da!“ pristavi Javorski in sam oba spremi do vrta. Tukaj ju pusti sama.

Rastislavu je v prvem trenotji samemu

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. septembra.

Glede **državnega zbora** poroča „N. Fr. Pr.“, da bode 18. oktobra sešel se „P. L.“ pa ima iz Dunaja, telegram, ki pravi da ima biti dekret, kateri poslance sklicuje, v nedeljo izdan.

Poljaki, ki se za volitve v deželni zbor pripravljajo, sklenili so ne voliti političnih uradnikov.

V **Lincu** je poslanec dr. Schaup pred svojimi volilci razvijal svoje nazore o nagodbi z Ogrji in se izjavil proti magjarskim terjatvam. Bomo videli, kako bodo ti junaki v državnem zboru glasovali.

V ogerskem zboru je predsednik naznanjal v prvi seji 28. sept. o znanem **Mileticevem** zaporu ter rekel, da bode terjal izpuščenje njegovo kot poslanca. Minister Tisza je dejal, da je bila patriotična dolžnost magjarske vlade v tem slučaju ne ozirati se na poslansko nedotekljivost. Dotičen odbor naj stvar preišče in poroča.

Vnanje države.

Ruski generalni adjutant carjev, ki je na Dunaji oddal našemu cesarju carjevo lastno-ročno pismo, ki je gotovo važno, ker je videti, da niti ministri ne vedo kaj je v ojem, — grof Sumarakov odpotoval je v posebnej misiji v Belgrad. Bajje da nosi tudi pismo do Milana.

Srbski knez se pripravlja oditi v glavni kvartir v Paračin. General Protič mu je naznanil, da srbska vojska ne odjenja, knez mora prevzeti naslov prvega kralja Srbov. V Belgradu in drugod se izjavlja, da oni Srb, ki je zoper to, je izdajnik. Občno navdušenje je v narodu, katero ne more niti vlada zadržavati, ko bi htela.

Morda se bode **Grška** še vendar odločila in stopila na bojišče proti Turkom. Iz Aten se javlja: Tukajšnji listi pišejo vsi za to, da Grška v delo stopi. Večji del Komundurove stranke je za aktivno politiko dobljen in pričakuje se, da bode v jednej prvih sej prihodnje zbornice v tem smislu interpelacija stavljena.

Rumunski minister Joan Bratianu pojde baje v Livadijo ruskega carja obiskat. — Rumuni ne vedo, kam bi se dejali v politiki, za to kakor slepa kura tavajo.

Perzijska vlada črez Pariz in Carigrad preklicuje vest, da bi ona hotela s Turčijo v zvezo zoper Rusijo stopiti. Perzija pravi, da ostane v narodnem in religioznem oziru ločena od Turkov.

Dopisi.

Iz Ljubljane 29. sept. [Izv. dop.] (Učiteljsko zborovanje.) Včeraj se je zbralo tu okolo 30 slovenskih učiteljev, 3 iz

Štajerskega, drugi iz Kranjskega. Najprvo je imelo „Vdovsko učiteljsko društvo“ svoj letni zbor. Predsedoval je prošt dr. Jarc. Blagajnik Močnik je poročal o stanju društvenem. Prihodkov je imelo društvo v minolem letu 1814 gld., stroškov pa 1562 gld. Premoženja pa ima društvo 1121 gld. v gotovini in 33.350 gld. v obligacijah. S tem denarjem podpira društvo učiteljske vdove in sirote, ter onemogle učitelje, ki so bili pri društvu udeleženi.

Po sprejetem računu so se pravila nekoliko predelala, kar pa splošno občinstvo toliko ne zanima, da bi poročali. Volili so se naposled 3 pregledovalci računa in stari odbor se je v novi volil, namreč za predsednika dr. Jarc, za podpredsednika And. Praprotnik, za tajnika in blagajnika M. Močnik in še 6 družih odbornikov. Društvo ima 66 družabnikov; precejšnje društveno premoženje je v zanesljivih rokah.

Za tem zborom je bil občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“. Ker je bil predsednik (g. Kuhar) zadržan, predsedoval je podpredsednik Govekar. Tajnik in blagajnik Močnik je poročal o stanju društva, ki šteje zdaj le malo udov (kacih 40) več, kar je razumljivo, ker se društvo v delovanju nij posebno odlikovalo. Dohodkov je imelo z lanskim ostankom 55 gld., stroškov 30 gld. Po tem poročilu se je dolgo in obširno besedovalo o Lapajnovem predlogu. On namreč želi, da bi se v Ljubljani za vse slovensko šolstvo in učiteljstvo ustanovilo splošno učiteljsko društvo z imenom „Slovenska šolska matica“. Tako društvo naj bi osobito šolske knjige izdaval, in to s podpiranjem pisateljev in zlasti z založevanjem knjig. V to društvo naj bi se zlila sedanja društva „Slovensko učiteljsko društvo“, „Narodna šola“ in „štajersko slovensko učiteljsko društvo“. Ta misel se je nekaterim dopala, osobito vanjskim učiteljem. Debate o tem so se razen g. Lapajna udeleževali gg. Tomšič (ki je bil principijelno zoper tako novo društvo, rekoč, da ima „Slovensko učiteljsko društvo“ isto svrhu že) Praprotnik, Močnik, Grebenec in Čenčič.

Naposled se je izročil predlog odboru v daljno preresetovanje. Volili so se naposled 3 pregledovalci računa in novi odbor, v katerem so vsi prejšnji odborniki, namreč: Govekar (predsednik), Kuhar (podpredsednik), Močnik (tajnik), Tomšič (blagajnik) Stegnar

(knjižničar) in še 4 odbornike (Praprotnik, Lapajne, Borštnik, Čenčič.)

Naposled je zborovala „Narodna šola“ t. j. društvo, ki darove nabira, da šolsko blago šolam daruje. Predsedoval je podpredsednik Praprotnik. Udov šteje društvo 67, mej temi tudi 13 dobrotnikov. Vseh dohodkov je imelo društvo 525 gld. in lanskega ostanka 231 gld.

Potrosilo je pa 585 gld. Za ves ta denar je namreč kupilo šolskega blaga in ga šolam darovalo. Pošlje se pa samo takim šolam in učiteljem, ki sami kak donesek pošljejo, dobé pa potem morda peterno povrneno. Društvo ima še vedno nekaj ostanka v blagajnici in obljubuje še daljnega koristnega delovanja, pa zasluži tudi vso podporo. Predsednik mu je še dalje gosp. Stegnar in blagajnik pa gosp. Močnik. V lepem redu in bratovski slogi se je vse zborovanje vršilo. Kazalo se je očitno, da so učitelji po kmetih zelo vneti za narodni napredek. O vseh ljubljanskih učiteljih se pa to žalibog ne more reči, kajti izmed obilih (kacih 30) tukajšnjih učiteljev so bili samo 4 navzoči.

Domače stvari.

— (K občnemu zboru političnega društva „Sloga“) v Gorici prišlo je nad 40 udov, samih županov in veljavnih mož. Razprava točk dnevnega reda bila je jako živahna in obveljale so vse točke. — Politični društvi „Soča“ in „Gorica“ ste se razdružili.

— (Iz Ormuža) se nam piše 28. sept.: Gosp. dr. Ivan Geršak, c. k. bilježnik v Ormužu je od slavne c. k. okrožne sodniji Celjske imenovan za namestnika odstavljenega g. Karola Höchtla v Ljutomeru in je 19. septembra uže svoje namestovanje nastopil, in bode vsak petek v Ljutomeru uredoval; v njegovej nenazočnosti pa bode njegov koncipijent gosp. Anton Jesih z strankami občeval; to namestovanje se je začelo iz novega in nij v nobenej zvezi z dosedanjim uradovanjem g. Höchtla.

— (Deželnih postav) za Goriško, ktere izdava g. Ernest Klavžar v Gorici, III. snopič obsegajoč gospodarstvene postave je ravnokar na svetlo prišel. Dobiva se, kakor znano, pri knjigotržcu Paternolli-ju. Gospod izdavitelj nam toži, da se knjižice prav kesno oddajajo, kar se nam pri tako koristnem početju za res čudno zdi. Saj vendar vsi občinski uradi te postave nujno potrebujejo in tudi

z Ljudmilo nekaj tesno za primeren pogovor. Za silo tedaj hvali njenega očeta, njenega strica, kako je dober in ugoden gospod, na kar Ljudmila samo prikimuje. Stoprv, ko po umetno izpeljani gredici prideta mej nasade raznih cvetic, je Rastislav iz zadrege.

„To imate res pravi raj tú, gospodičina!“ meni on.

„Veseli me, ako vam je všeč,“ pravi ona. „Mora mi biti. To plodno rasteenje, to živo cvetenje in ta pravilna vredba v vsem: to ugaja! Vi gospodičina morate posebna prijateljica biti cveticam?“

„Da, rada, prav rada jih imam. Kaj vi, gospod doktor, pa ne — če smem vprašati?“

„O gotovo tudi! Cvetlice so lepe, kar je pa lepega, dela veselje človeškemu srcu,“ odgovori Rastislav zvedavo opiraje oči na Ljudmilo, da ona nekaj zarudi ter hitro pripognivši se skuša z bodečega grma odkrhniti na pol razprezано, blede-rudečo vrtnico, rekoč:

„Potlej bi vam rada poklonila jedno.“

„Ali vbóli, vbóli se boste na nežno ročico!“ meni Rastislav videč njeno snežno-belo roko mej praskajočimi iglami. V tem pa je vrtnica uže odtrgana in ona mu jo ponudi šaljivo opomeneč:

„Nobena roža brez trna!“

„Tudi ta? O, potem bimoral braniti se je.“

„Ne! O tej mislim, ne velja tisti pregovor! Ne bojte se je!“ odgovori ona smehljaje se in vtakne mu jo mej prste.

„In, ako tudi bi veljal — na roži iz take roke bi tudi jaz uže trpel kak trn!“ povdari on z očitno dobrikavo namero, kakor tudi radoveden, kak vtis bode ta prva njegova laskava beseda učinila na njo. Pa kako se zavzame videč, da ona v tistem hipu nekako hlastno in kar molče pohiti naprej! Nekaj trenutkov čudno prizadet in ne vedoč, kaj bi, mirno stoji, potem še le počasi postopi za njo.

„Kaj da ste tako pobežali, gospodičina

Ljudmila?“ vpraša jo mehko in prvokrat z njenim imenom.

„O, mislila sem — zdelo se mi je — zdelo — pa sem zmotila se nekaj —“ jeclja ona čutno v zadregi in skuša na razne strani razgrinjati vrtničin grm, poln popja.

„To mora kaj posebnega biti,“ meni Rastislav rahlo.

„Nadejala sem se, da tudi ta grm, ki cvete najlepše, ima tudi uže kak cvet,“ odgovarja ona, kakor za silo in obraz zmerom še obračevaje proti tlom.

„Skoraj sem mislil, da ste, gospodičina, razžaljena?“

„O zakaj?“ odvrne ona s čisto prijaznim glasom.

„Mogoče — le res? A jaz bi obžaloval, zelo obžaloval, jaz —“

„No, kaj je, kako je, kaj pa razpravljata?“ oglasi se v tistem trenutju Javorski naglo bližaje se k njima.

posameznim razumnejšim občinskim zastopnikom bi nikakor ne škodilo, ako bi jih včasih prebirali.

— (Novo ustanovljeni tečaj za učiteljice ročnih del v Tolminu.) Deklice pozor! kliče „Soča“. V omenjeni tečaj smejo hoditi deklice iz vse Goriške dežele. Namen tega tečaja je, odgojiti potrebnih učiteljic ročnih del, da bodo učile vsakršna ženska rokodela po ljudskih in meščanskih šolah. Pa ne le to. V Tolminu bodo imele deklice priložnost, izobraziti se tudi v vseh tistih rečeh, ki so potrebne učiteljicam kot tacim in brez katerih ne bi mogle uspešno učiti. Učile se bodo tedaj tudi nekaj pedagogike, jezika, v katerem imajo pozneje učiti, risanje, računstvo, gospodinstvo i dr. r. — Tečaj napravljen samo za jedno leto. Sprejemajo se vanj deklice, ki so ali bodo mej letom 17 let stare, ki so zdrave, lepega obnašanja, ki so dovršile ljudsko šolo in pa uže nekoliko izurjene v ročnih delih. Oglasiti se je treba za sprejetje v omenjeni tečaj pri vodstvu ljudske šole Tolminske, in sicer brž, ker z oktobrom se šola prične. Kako dobrotna je ta naprava, vidi vsak. Ne le, da vsa naša goriško-slovenska dežela učiteljic za ženske rokotevivo živo potrebuje, kakor vsakdanjega kruha, ker imamo še veliko pomanjkanje, kakor učiteljic sploh, tako tudi učiteljic za ženska ročna dela — temveč odprta je deklicam pot do poštene premirne službe. Gg. duhovniki tedaj, učitelji, stariši in vsi, ki imate priložnost, napravljajte deklice, da se poduka v Tolminu udeleže — udeleže letos, ker v prihodnje ne bo več tečaja.

— (V čitalnične restavraciji) v Ljubljani se je kegljalo na korist logaških pogorelcev in je ostalo čistega dohodka 120 gl. kateri znesek se je odposlal gospodu župniku v Logatec. — Koliko je dobilo „dramatično društvo“ od kegljanja „pri kroni“ še ne vemo.

— (Iz Žavca) se nam piše 29. sept. Blagovolite sledeči popravek na Vaš dopis iz Celja sprejeti: Tepež in zločinstvo se je vršilo v Drešnji vasi v petrovški občini. Mrtev je obležal samo jeden. Drugi še nij umrl in kakor zdravniki sodijo tudi ne bo o tretjem še za omeniti nij, še manj pa da bi umiral. Ker tedaj zadnja dva še nijsta umrla in zadnji še celo okolo hodi je gosp. dopisnik reč malo preostro narisal. Sodnija ima uže zločinca v rokah, ne pa kakor se iz dopisa lahko sodi mrtve in ranjene. Ubiti je bil je-

dini sin neke vdove in bi imel 1. oktob. k vojakom iti.

Brandstetterjeva pravda.

(Konec.)

V dopoldanjej seji 28. septembra — sedmi dan obravnavanja, predložilo se je porotnikom osem glavnih pa eno dostavno vprašanje. Prvo vprašanje se glasi: Da-li je zatoženec kriv, da je z namenom, dajalce denarjev ogoljufati in si na podlagi menjic denarja preskrbeti, in z namenom, dajalce denarjev ali Rozo Brandstetter oziroma njeno zapuščino oškodovati, napačne privatne papirje delal, s katerim počenjanjem je dajalce denarjev in Rozo Brandstetter oškodoval. Podobna temu so tudi vprašanja o Seidlovih menjicah. Deveto vprašanje se tiče oškodovanja zneska 18.000 gld. s katerimi so bili Brandstetterjevi otroci za varovani.

Državni pravdnik Duller hoče na podlagi tožbe prepričati, da je izgovarjanje zatoženčeve, da nij imel hudobnega namena, popolnem neresnično. Naglaša, da povod, ki k zločinom vede, nij merodajen; ko bi se tudi popolno odškodovanje dalo, je zločin ipak storjen. Kajti ko bi tega ne bilo, potem bi bogataši imeli vrata odprta do vseh hudodelstev, kajti ko bi se ta odkrila, bi kar odškodovanje plačali, in vse bi bilo dobro. Kaj tacega pa v pravnej državi niti mogoče nij. Brandstetter pa se niti kajal nij, da je menjice ponarejal, kajti uprav 30. avgusta 1875, dakle na dan, ko je zločin sam obstal, je izdal dve menjici, pozneje pa še 56. Zatoženec je brezobziren proti svojim otrokom, brezobziren proti svojemu najboljšemu prijatelju, katerega je na beraško palico pripravil. Glede izneverjenja se opira drž. pravdnik le na tožbo. Koncem predlaga potrjenje vseh vprašanj.

Zagovornik Holzinger potem govori, da se ima zatoženec oprostiti, da se le dvomi o hudobnem namenu. Če je zatoženec podpisal svojega prijatelja in svoje soproge ponaredil, še zmirom nij treba, da bi ga imeli za ponarejevalca menjice v sodnijskem smislu. Zagovornik dalje naglaša, da je Brandstetter svojo umrlo soprogo jako ljubil in da je nij vzel iz sebičnosti v zakon, kajti njene razmere glede premoženja nijso bile v redu. Da bi bolnej soprogi pomagal, ponarejal je menjice na njeno ime, kajti ona nij smela vedeti, da denarja manjka.

— Oškodovanje upnikov se nij zgodilo, ker je spekulacija z rudokopom slabo izpala. Zagovornik preide potem na razmero zatoženčeve se Seidlom. Ker sta bila tako intimna, mislil je Brandstetter, da mu je vse dovoljeno. Seidl sam je dovolil, da ima zatoženec lahko njegov žiro. Podlaga vsega vedenja Brandstetterjevega je bila zavest, da ima pol milijona premoženja, naj se dakle nikdo ne čudi visokosti menjicnih svot.

Zagovornik sklepa: Počenjanju obžalovanja vrednega moža, ki je vsled nesrečne spekulacije denar, srečo in vse izgubil in z visokega stališča tako globoko pogreznil se, naj se pritiska še znamenje zločinstva! Uže preteklost življenja zatoženca, tako bogata dokazov plemenitega značaja (!), mora ga varovati pred tako krivdo, kakoršne ga tožba dolži. Računam dakle potolažen na oproščenje zatoženca.

Po polu dne državni pravdnik replicira: Postavi in pravici se mora zadostiti, naj bode zatoženec najnižjega stanu ali pa socialno še tako visoko. Zatoženec je tako delal, kakor kakov blagajnik, ki izročene denarje defraudira in v loterijo stavi, nadeja se velikega dobička, s katerim bo vse povrnil.

Seidl potem toži o siromaščini, v katero ga je Brandstetterjevo hinavsko prijateljstvo spravilo, in končno ves zalit solzami prosi le še „milostne soabe!“ Ob šestih zvečer se pomaknejo porotniki v sobo nazaj, in po dvehurnem posvetovanji se čita ob 8. uri obsodba, ki se glasi na pet let teške ječe poostrene vsak mesec s postom.

Poškodovancu Seidlu mora Brandstetter povrniti znesek 4000 gld. in vse stroške, ki jih je eksekucija prouzročila. Zarad anuliranja menjic pa se mora Seidl obrniti na pot civilnega prava.

Javna zahvala.

„Slovenska Matica“ je darovala okrajnej učiteljske bukvarnici ormuški precejšnje število knjig znanstvenega in obče podučljivega zapopadka, za kateri dar podpisani srčno zahvalo v imenu tukajšnjega učiteljstva s tem namenom izrazi: Naj prešine blagi namen tega zavoda naše lepe slovenske domovine vsacega narodnega učitelja, vsako učiteljsko bukvarnico in vsacega izobraženega Slovenca — na korist slovenske literature!

Za odbor okr. učiteljske bukvarnice v Ormužu:
Štefan Kovačič.

„Aj, stric! pogledite, pogledite! Kako bode ta najlepša letos cvetela. Koliko popkov! Tu jednega, tu jednega! In kaj jih poganja še! To bode lepa, to bo dišala. Te se najbolj veselim.“

To in še več družega hiti Ljudmila v jednej sapi omenjati, da jej stric kar ne more v besedo. Pozorni Rastislav pa skuša to njeno na krat tako oživahnelo zgovornost si razlagati. Meni namreč, da ž njo hoče ona pretopiti ravnokarni sitni pogovor mej njo in mej njim. Torej tudi on, da ne bi bil njej neprijeten, sprevrne svojo pozornost na njeno vsaj navidezno zanimanje. V tem pa, ko z Javorskim vred še ogleduje nadepolni grm, izmuza se Ljudmila tiho izpred njiju ter potem ves čas nekaj odaljena samovaje pohaja po vrtni. Na večer, ko začne Rastislav poslovljati se, približa se mu zopet ona. Pripodivši se vošči mu lahko noč s prijaznim pa vendar čisto ravnodušnim naglasom, kakoršnega

on baš nij pričakoval. Na nadležni Javorskega prigovor obljubi Rastislav, da hoče kmalu zopet priti na obisek, potem tiho zadovoljen otide.

V.

Ako bi bil Rastislav res hotel zvest ostati nameri, s katero je bil odločil se privikrat obiskati Javorskega in njegovo mično bratranko moral bi bil zadovoljen biti po trikratnem obiskanju v naslednjih štirinajstih dneh. V tem kratkem času je namreč dobro spoznal Ljudmilo, da ona je prijetna dekle, nenavadnega značaja, kakoršnega dozda nij našel še na nobenej ženski: proti njemu prijazna, kadar bi po društvenih pravilih imela biti samo priljudna, nasproti pa mrzla in skoraj nemila, kadar bi imela po njegovem mnenju biti vsaj nekoliko ljubeznjiva. Zraven tega namerjanega vspeha je Rastislav na Ljudmili našel še nekaj družega, kar ga odsle dokaj še bolj zanima, kakor poznavanje njenega značaja. Uže

o prvem, pa tudi o drugem in tretjem obiskanju je namreč po njenem obnašanji opazil marsikaj, po čemer je po pravici smel soditi, da ona goji nekaj tajnega sočutja do njega. Jedino, kar je motilo ga v tem, bilo je to, da je vsak njen sicer uljuden pogovor navdihovala neka nepričakovana, kakor iskana mrzloti proti njemu, zlasti še, kadar je menil in hotel podobrikati se jej. Na vsaki način hoče torej če le mogoče do dobrega izpoznati nagib takemu skrivnostnemu vedenju, kakor tudi pravi čut njenega srca. Zato se odloči za še nadaljno obiskavanje. Da bi zaradi prihodnjega občenja ž njo izneveril se svojemu priseženemu načelu, tega se ne boji. Ljubezen in Ljudmila sta njemu še zmirom dva različna predmeta. To si čedalje večkrat zagotavlja in zmirom raje verjame.

(Dalje prih.)

Tržne cene

v Ljubljani 30. septembra t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 77 kr.; — reš 6 gld. 40 kr.; — ječmen 4 gld. 70 kr.; — oves 3 gld. — 25 kr.; ajda 6 gld. 50 kr.; — prosa 4 gld. 70 kr.; — kornuza 5 gld. 80 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. — kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 94 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 64 kr.; — špeh poveljen — gld. 75 kr.; jajce po 2 1/2 kr.; — mleka liter 8 kr.; govednine kilogram 50 kr.; — teletnine 56 kr.; — avinjsko meso 48 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 80 kr.; — slame 3 gld. 15 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Vabilo na naročbo.

Koncem tega meseca začenja se novo naročevanje na „Slovenski Narod“. Vse gg. naročnike, katerim naročnina poteka, nujno prosimo, da jo ob pravem času pošljejo, ker moramo na nalog lastništva list ustavljati onim, kateri naprej ne plačajo. Ker se lista tiska le toliko, kolikor je naročnikov, ne moremo vselej kasneje številki dopošiljati, ako se naročevanje zakasni.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta . . . . . 6 gld. 50 kr.
Za četrt leta . . . . . 3 „ 30 „
Za en mesec . . . . . 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta . . . . . 8 gld. — kr.
Za četrt leta . . . . . 4 „ — „
Za en mesec . . . . . 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti sprejeman „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Dunajska borza 30. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68 „ 90 „
1860 drž. posojilo	111 „ — „
Akcije narodne banke	842 „ — „
Kreditne akcije	151 „ 10 „
London	122 „ 25 „
Napol.	9 „ 78 „
C. k. cekini	5 „ 87 „
Srebro	102 „ 40 „

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdelljuje **Gabriel Piccoli**, lekar na dunajske cesti v Ljubljani. Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust.
1 škatljica zobnega praška . . . 40 kr.
1 steklenica ustne vode . . . 60 kr.
(3—24)

Rabi se uže več ko
1 1/2 milijonov komadov.
Črez 150 častnih priznanj.

Na Kranjskem jedina zaloga
pri (174—9)

Franju Detterju,

glavni trg, št. 168 v Ljubljani.

Po določenih fabričnih cenah.

Stetna garancija s certifikatom.

Služba podučitelja

oziroma

podučiteljice

na narodnej dvarazrednej šoli v Vidmu na spodnjem Štajerskem z dohodki IV. razreda in prostim stanovanjem se razpisuje, in g. prosilci ali prosilke naj prošnje do **18. oktobra 1876** krajnemu šolskemu svetu v Vidmu pošljejo.

Okrajni šolski svet v Brežicah,
21. septembra 1876.

(296—2) Predsednik: **Josek.**

Dobijo se tudi dobre instrukcije v Vidmu in Krškem.

Ces. kralj.

(292—2)

dvorni puškar

Ivan M. Erhart,
v **Mariboru**

priporoča svojo zalogo za darila o Božiču in novem letu.

Puške dvocevke od spredaj za nabijati iz železa od . gl. 11— 15

Puške dvocevke od spredaj za nabijati iz svila (drota) od . . . . . 16— 30

Lefauchaux (lefošé) od . . . . . 20—200

Lencaster (lénkaster) od . . . . . 35—50

Revolverje od . . . . . 5— 18

Pistole dvocevke . . . . . 2.40 kr.

enocevne . . . . . 1.20 „

Vedno se tudi nahajajo v zalogi vsakovrstni patroni in drugi predmeti za lovce.

Popravljanje se izvršuje naglo in prav po nizkej ceni.

Trgovska hiša modérne robe za dame,

Za jesen in zimo

priporoča v velikej izbiri najnovejše v

izdelkih, robi za obleko itd.

L. Wallenko

v Ljubljani.

(294—2)

za platno, sukno in manufakturno blago.

Izgledi na ven
franko.

Nizke cene.

Za vsako gospodinjstvo

— priporočamo za zimski čas —

za neizrečeno nizko ceno **5 gld. 50 kr.** sledeče praktične in dobre predmete:

1 lepo petrolejevo lampo z varnostnim gorivom.	6 pravih karlsbadskih porcelanovih postavkov.
1 aparat za čaj kuhati, s katerim se v 2 minutah naredi najboljši čaj.	6 čajevih žlic iz britanskega srebra.
1 pravi karlsbadski porcelanov vrč za čaj.	1 lepo škatljo za sladkor z veksirnim zaklopom.
6 pravih karlsbadskih porcelanovih skudelic za čaj.	1 britanske klešče za sladkor.
	1 praktično čajevno cedilo.
	2 krasna salonska svečnika iz bronze s figurami.

Vsi tukaj navedeni povse lepi in praktični predmeti stanejo skup le **5 gld. 50 kr. av. velj.** in se dobivajo iz novo odprtega velikega prodajališča (301—1)

Blau & Kann,

Dunaj, mesto, Babenbergerstrasse št. 1.

Zavijanje zastonj. Pošiljatev proti kasi ali povzetju.

Zaloga hišnega orodja
Fr. Doberleta in H. Harischa
v Ljubljani,
v frančiškanskej ulici št. 8 in na dunajske cesti št. 79.

Največja zaloga hišnega orodja,
izdelanega navadno lepo, kakor tudi najbogatejše okinčanega.

ZALOGA

domačih in inozemskih snovi za mobilije, zagrinjal, rolleaux za okna, prtov za mize, koltrov za postelje, kakor tudi preprog.

Prevzemata tudi tapetiranje sob in okinčanje celih stanovanj, hotelov, kopelj, kancelij itd. itd.

Ceniki in narisi pošljajo se na zahtevanje zastonj, ravno tako oddaje se hišno orodje ali sploh pošiljatev za plačilo na obroke. (248—15)

Cene so kar najmogočee nizke.

Poslano.

Izjava.

Horodenka, meseca avgusta 1876.

Ker sem poizvedel, da se govori, da jaz nisem z odškodovanjem za pogoreli parni mlin v Horodenki zadovoljen, primoran sem, javno na korist

„Gališkega občnega zavarovalnega društva“
v Lvovu (Lembergu)

izpovedati, da mi je društvo škodo pogorelega parnega mlina takoj po ognji likvidiralo, in likvidirano svoto 72.000 gold. takoj v gotovini v moje roke izplačalo.

Za točno in vestno izpeljavo te zadeve izrekam vodstvu „Gališkega občnega zavarovalnega društva“ prirčno hvalo.

Z spoštovanjem

(300)

Jakob baron Romaszkan.

Društvo je na Kranjskem zastopano po gosp. **J. Dobrinu**, frančiškanski trg, šte. 45 v Ljubljani.